

สภาวะสมองเสื่อม

โดย Min Sen Health 29 ธันวาคม 2563

สภาวะสมองเสื่อม เป็นกลุ่มอาการที่จากการทำงานของสมองที่มีความบกพร่อง ซึ่งโดยทั่วไปเรามักมองว่าเกิดในคนที่สูงอายุ สังเกตได้จาก ความทรงจำในระยะสั้นเสีย แต่จะรวมถึง ความสามารถของสมองด้านอื่น ๆ เช่น การใช้ความคิด การตัดสินใจ ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ การเรียนรู้ การใช้ภาษา และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์

อาการสมองเสื่อม จะแตกต่างกันไป โดยขึ้นกับสาเหตุและพื้นที่ของสมองที่ได้รับผลกระทบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับกระบวนการคิดหรือการเรียนรู้ ได้แก่ มีความสับสน มึนงง เลอะเลือน การสูญเสียความทรงจำ เช่น จำเหตุการณ์ ผู้คน หรือสถานที่คลาดเคลื่อน หรือจำไม่ได้ มีปัญหาในการให้เหตุผล และการแก้ไขปัญหา การวางแผนจัดการงานต่าง ๆ รวมไปถึงปัญหาในการสื่อสาร การใช้คำหรือภาษา โดยเลือกคำใช้ที่เหมาะสมในการสื่อสารไม่ได้ และอาจมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ทำให้สูญเสียความสามารถในการทำงานที่ประณีต

2) การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องด้านจิตใจ เช่น อาการวิตกกังวล การซึมเศร้า หวาดระแวง กระสับกระส่าย มีอาการประสาทหลอน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพ หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

สมองเสื่อมบางประเภทที่มีอาการจำเพาะ เช่น

- Dementia with Lewy Bodies มีอาการเห็นภาพหลอนชัดเจน มีปัญหาในการนอนหลับ เสียความทรงจำระยะสั้น
- Frontotemporal Dementia มีการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพ เช่น พูดจาหยาบคาย ให้ความเห็น และพฤติกรรมทางเพศอย่างโจ่งแจ้ง
- Parkinson's เป็นโรคที่เกี่ยวกับระบบประสาทจากสมองเสื่อม มีปัญหาจากการควบคุมกล้ามเนื้อ และเคลื่อนไหวสาเหตุของสภาวะสมองเสื่อม
- กลุ่มอาการของ Alzheimer's (ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอาการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พบในผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป)
- สภาวะเสื่อมของหลอดเลือดสมอง ทำให้สมองขาดเลือด สัมพันธ์กับความดันโลหิตสูงระยะยาว โรคหลอดเลือดแดงแข็ง
- โรคทางพันธุกรรมบางชนิดที่ทำให้เกิดการเสื่อมกับระบบประสาท เช่น Huntington's ที่จะเกิดในผู้ป่วยอายุ 30-40 ปี
- การบาดเจ็บที่ศีรษะอย่างรุนแรง หรืออาจเกิดจากการบาดเจ็บของสมองได้รับบาดเจ็บซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เช่น นักมวย นักฟุตบอล
- กลุ่มที่มีโอกาสรักษาแล้วกลับคืนมาเป็นปกติได้ ได้แก่ การได้รับสารพิษโลหะหนัก เช่น ตะกั่ว การขาดวิตามิน B 12 ภาวะขาดไทรอยด์ เนื้องอกในสมองบางชนิด สภาวะโพรง

สมองคั่งน้ำ สมองอักเสบ ราเรื้อรัง เอ็ดส์ ภาวะตีบสุรามาก และเรื้อรัง การสูบบุหรี่

และยังมีโรควัวบ้า (Creutzfeldt-Jakob Disease) ซึ่งเป็นโรคที่เกิดขึ้นจากกรรมพันธุ์ หรือการสัมผัสกับโรคสมอง หรือเนื้อเยื่อระบบประสาทที่เป็นโรค เช่น เนื้อสมองจากวัวที่เป็นโรค ปัจจัยที่ทำให้เกิดสภาวะสมองเสื่อม

อายุ โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป ความเสี่ยงของสมองเสื่อมจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

ประวัติคนในครอบครัวที่เป็นสมองเสื่อม ทำให้มีความเสี่ยงสูงมากขึ้น ซึ่งจะพบในคนที่มีอายุน้อยกว่า 50 ปี แต่ผู้ที่ไม่มีประวัติสมาชิกในครอบครัวก็มีโอกาสเป็นได้เช่นกัน โดยเฉพาะในผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับความทรงจำ

กลุ่มโรค Down Syndrome จะพบสภาวะของโรคอัลไซเมอร์ได้เร็วขึ้น โดยพบในวัยกลางคน

การวินิจฉัย อาศัยการซักประวัติ และตรวจร่างกายทางการแพทย์ และการตรวจสอบเพิ่มเติมทางระบบประสาท การตรวจสอบสุขภาพทางจิต และการตรวจเลือดและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการตรวจระดับวิตามิน B12 ตรวจระดับฮอร์โมนไทรอยด์ หรืออาจตรวจน้ำไขสันหลัง

การตรวจด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือการสแกนสมอง เช่น CT หรือ MRI สมอง เป็นเพียงการตรวจสอบโรคหลอดเลือดในสมอง หรือเลือดออกในสมอง และกลุ่มเนื้องอก รวมถึงภาวะโพรงสมองคั่งน้ำ ซึ่งเป็นสาเหตุของสมองเสื่อมที่พบได้ทางกายภาพ แต่การพบสมองฝ่ออาจจะไม่สัมพันธ์กับอาการของสภาวะสมองเสื่อมก็ได้

อาการแทรกซ้อนของภาวะสมองเสื่อม ที่อาจพบได้ คือภาวะขาดสารอาหาร หรือขาดน้ำ เนื่องจากผู้ป่วยมักจะลดหรือหยุดการบริโภคอาหาร และในผู้ป่วยที่มีอาการของ Parkinson อาจจะมีปัญหากับการเคี้ยว และการกลืนอาหารร่วมด้วย ปอดบวม อันเป็นผลมาจากการสำลักอาหาร เอาเศษอาหารเข้าปอด หรือในผู้ป่วยที่นอนติดเตียง จะมีผลกระทบจากการนอนนานทำให้มีโอกาสดีกอาการปอดอักเสบง่าย จากการไม่ขยับตัว

ในผู้ป่วยที่อาการเริ่มต้น หรืออาการไม่มาก หากขับรถ หรือประกอบอาหาร อาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยทั้งกับตนเอง และผู้อื่นได้

ติดตามตอนต่อไป ในการป้องกันสภาวะสมองเสื่อม

ใน www.minsenconcept.com